

Lovforslaget sattes til Forhandling.

Justitsministeren (Rytter): Lovforslaget gaar ud paa, at man ved Afløsning af Len og Stamhuse skulde lægge en anden Ejendomsskyldvurdering til Grund end den i Loven fastsatte, Vurderingen af 1920. Det er formentlig rigtigt, at Ejendoms-skyldvurderingen i Januar 1924 vil give nogen Nedgang i Forhold til Vurderingen af 1920, idet de store uproduktive Hovedbygninger antagelig vil blive sat langt lavere end ved den tidligere Vurdering. Derimod er der Usikkerhed med Hensyn til, om Jordværdien ikke vil blive væsentlig den samme. Spørgsmaalet er nu, om man kan gaa med til den her foreslaaede Ændring. Man maa være klar over, at det vil være en Uretfærdighed overfor dem, som allerede har afløst, idet de jo har afløst efter de nugældende Regler, altsaa efter den højere Ejendomsskyldvurdering, medens de, som først skal til at afløse, vil faa mildere Vilkaar. Det forekommer mig at være meget vanskeligt for Lovgivningsmagten at gaa med hertil, idet Lovgivningsmagten jo en Gang har fastsat Betingelserne og ikke godt kan indrømme dem, som ikke har afløst, hvad Lovgivningsmagten netop gik ud fra, at de vilde gøre, mildere Vilkaar. Det vil være vanskeligt for Administrationen, baade for Lensnævnet og for Ministerierne, Justitsministeriet og Landbrugsministeriet, at gaa med hertil, idet disse Myndigheder, saa vidt jeg ved, alle har sagt til dem, som har spurgt: Det kan ikke hjælpe, at I udsætter Afløsningen, thi Vilkaarene vil ikke blive mildere, end de er nu. Dertil kommer, at de, som har afløst, har indbetalt store Pengesummer i Statskassen, om jeg saa maa sige, og Renterne deraf er kommet Statens Borgere til gode, medens de, som ikke har afløst, har beholdt deres Kapital og selv nydt Renterne og altsaa været bedret stillet end de andre. Ogsaa af en anden Grund vilde det forekomme mig urigtigt. Hvis man nemlig vedtager dette Lovforslag, som kun vil komme til at vedrøre 34 Majorater, idet de 77 er afløst, vil Forholdet let blive det, at enten maatte man ogsaa bringe Lovens Bestemmelser til Anvendelse paa de 77 paa den Maade, at man betalte tilbage, eller ogsaa vilde de 34 faa en gunstigere Stilling, og saa vilde de med Rette kunne sige: Hvorfor skal vi ikke vente fire Aar til med at afløse; maa-ske kommer der en ny Vurdering, der er endnu mere fordelagtig? Jeg synes, at baade Lovgivningsmagten og Administrationen

kom til at staa i en vanskelig Stilling, hvis man gik ind paa dette, og jeg kan derfor ikke se, at der er noget at gøre i den Retning, i hvilken Lovforslagets Bestemmelser gaar. Men Spørgsmaalet vil jo formentlig blive diskuteret i et Udvalg, hvor man altsaa kan drøfte det nærmere.

Forslagsstilleren (Piper): Medens vort Parti kunde give sin Tilslutning til, at Grundlovens Bud om, at Len og Stamhuse skulde ophæves, blev opfyldt, den Gang Sagen var til Behandling i Vinteren 1918—19, og vi ligeledes kunde give vor Tilslutning til, at der ved denne Lov stilledes betydelige Jordarealer til Raadighed for Oprettelse af mindre Jordbrug i vort Land, var der adskillige Bestemmelser i det paagældende Lovforslag, som vi ikke kunde anse for stemmende med Billighed og Retfærdighed, og som vi derfor modsatte os og søgte at faa forandret. Jeg udtalte ved den nævnte Lovs tredie Behandling: „Det Parti, jeg tilhører, kan altsaa ikke godkende den Form, Lovforslaget har faaet. Vi anser ikke Lovforslaget for forsvarligt, billigt, hensyntagende eller retfærdigt.“ En af de Bestemmelser, som dette gjaldt, var Affattelsen af § 2. Denne Paragraf var, den Gang Lovforslaget blev fremsat i det andet høje Ting, affattet saaledes, at den Værdi af Majoraternes Jordejendomme, som skulde lægges til Grund for Afgivelsen af de henholdsvis 20 og 25 pCt. til Staten, skulde fastsættes paa Grundlag af den sidste Ejendomsskyldvurdering. Dette blev ogsaa vedtaget i det andet høje Ting. Det var først, da Lovforslaget kom til Behandling i dette høje Ting, at man gik bort derfra. Jeg antager, at naar denne Affattelse fandtes i Lovforslaget ved dets Fremsættelse, var det ikke en Tilfældighed. Det er noget, man har vel overvejet, inden man fremsatte Lovforslaget den Gang, og ment, at det var det, der mest vilde ramme Retfærdigheden. Imidlertid blev dette jo forandret i Landstinget med den Motivering, at man burde have Ejendomsskylden af 1920 som Grundlag, fordi det var den Værdi, der var til Stede i Frigørelsesøjeblikket. Den Gang vi vedtog dette, kendte jo ingen af os Ejendomsskylden af 1920, men den er senere, da vi lærte den at kende, blevet i høj Grad berygtet, og nu er det efter denne Ejendomsskyldværdi, at Majoratsbesidderne skal tilsvare Staten den Kvotadel af deres Formue, som de skal tilsvare ifølge Loven. Dette vil sige, at i Stedet for, at disse